

4.1 บทสรุป

การนำหลักการและแนวทางของเทคโนโลยีการป้องกันมลพิษมาประยุกต์ใช้ในสถานประกอบการยานพาหนะ ถือเป็นการพัฒนาสถานประกอบการให้สามารถดำเนินกิจกรรมควบคู่ไปกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมาตรการที่ได้จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการป้องกันมลพิษ หน่วยงานภาครัฐ สามารถใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายของภาครัฐ

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการป้องกันมลพิษในสถานประกอบการยานพาหนะนั้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบการ การใช้ทรัพยากร และการลดมลพิษต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแนวทางการลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด เพื่อขจัดปัญหาการสูญเสีย และการเกิดมลพิษที่ต้นทาง และหากยังมีของเสียเกิดขึ้นต้องพยายามนำของเสียเหล่านั้น กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) หรือนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle & Recovery) เพื่อให้มีของเสียที่ต้องบำบัดหรือฝังกลบในปริมาณที่น้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

กล่าวโดยสรุป คือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการป้องกันมลพิษในสถานประกอบการยานพาหนะ จะสามารถช่วยให้สถานประกอบการ ลดการใช้ทรัพยากร ลดต้นทุนการดำเนินงาน ลดการเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถนำของเสียที่เกิดขึ้นกลับมาใช้ใหม่ พร้อมกับการสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานในการช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อชุมชน และสามารถเป็นแบบอย่างให้สถานประกอบการอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้ได้

ทั้งนี้ ผลจากการประยุกต์ใช้ พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วสถานประกอบการยานพาหนะขนาดใหญ่ มีมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการดำเนินงานที่ดี จะมีการใช้ทรัพยากร และการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ส่วนขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่ายังต้องการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลวิชาการ การเงิน แรงจูงใจจาก

หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการดำเนินงานภายในสถานประกอบการเอง

4.2 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการประยุกต์ใช้หลักการป้องกันมลพิษในสถานประกอบการนำร่องของโครงการ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นและมีผลต่อความสำเร็จของการป้องกันและลดมลพิษภายในสถานประกอบการมาจาก 2 ส่วนสำคัญ คือ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในองค์กรเอง และ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลมาจากภายนอก ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดและลักษณะของปัญหา พร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขไว้ดังตารางที่ 4-1 ซึ่งในอนาคต หากประเทศไทยมีความจำเป็นต้องผลักดันให้เกิดการเลือกใช้บริการสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐในฐานะของผู้กำหนดกรอบนโยบาย ผู้ประกอบการซึ่งในฐานะผู้ให้บริการ จำเป็นต้องคำนึงถึงข้อจำกัด พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขไว้ดังนี้

ตารางที่ 4-1: ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัญหาอุปสรรค	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. ภายในองค์กร		
1.1 นโยบายขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> การกำหนดนโยบายส่วนใหญ่เน้นการวัดความพึงพอใจของลูกค้ามากกว่านโยบายด้านสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> ชี้ประเด็นเพื่อให้ผู้บริหารของสถานประกอบการเห็นถึงความสำคัญของการประกอบกิจการควบคู่ไปกับการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ภาพลักษณ์ และด้านสิ่งแวดล้อม
	<ul style="list-style-type: none"> นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรส่วนใหญ่ขาดความชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> ประกาศนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น กำหนดเป้าหมายการลดการใช้พลังงานของสถานประกอบการ ผนวกเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอีกเป้าหมายหนึ่งของกระบวนการให้บริการ
1.2 บุคลากรขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก ขาดเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> ให้ความสำคัญแก่พนักงานที่รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อมเทียบเท่ากับงานบริการ กำหนด JD ของพนักงานให้ครอบคลุมงานด้านสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจหรือให้รางวัลแก่พนักงานที่มีส่วนร่วมที่ดี

ตารางที่ 4-1 : (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลยังขาดทักษะ ความรู้ในการจัดการมลพิษ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานอย่างต่อเนื่อง ▪ จัดฝึกอบรมวิธีการจัดการของเสียอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ▪ สนับสนุนข้อมูลด้านการจัดการของเสีย ประกอบด้วย วิธีการ และแหล่งกำจัดหรือบำบัด ▪ ส่งเสริมให้พนักงานมีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาและดูงานยังหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง
<p>1.3 แนวปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พนักงานขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กำหนดแนวทางคู่มือปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่สถานประกอบการ ▪ จัดฝึกอบรมให้ความรู้หลักปฏิบัติในการป้องกันมลพิษในสถานประกอบการ ▪ จัดตั้งทีมงานดูแลด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยมีระดับผู้บริหาร และระดับปฏิบัติงานเป็นผู้แทนมาจากทุกแผนกหรือทุกฝ่ายของสถานประกอบการ ▪ เปิดโอกาสให้พนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและแสดงความคิดเห็น ▪ นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการป้องกันมลพิษมาวิเคราะห์ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ได้อย่างต่อเนื่อง
<p>1.4 เงินทุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการป้องกันมลพิษ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและแนวทางการแก้ไข โดยพิจารณาความเหมาะสมทางการลงทุน ▪ ผู้บริหารสนับสนุนด้านบุคลากร การเงิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการป้องกันมลพิษ
<p>2 ภายนอกองค์กร</p>		
<p>2.1 นโยบาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ นโยบายที่กำหนดขึ้นมายังไม่มีการประกาศใช้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้ประกอบการยังไม่ทราบรายละเอียดเท่าที่ควร 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ทดลองนำร่องพร้อมทั้งเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ตารางที่ 4-1 : (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวทางการพิจารณาสถานประกอบการยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรม เพราะ ยัง ขาด การ ประยุกต์ใช้จริง 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ภาครัฐกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนสำหรับสถานประกอบการยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่สถานบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การประชาสัมพันธ์ สถานบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้สาธารณะได้รับทราบ ▪ กำหนดกรอบเวลาในการประยุกต์ใช้ ▪ ขยายผลการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งจัดทำ เเนียบสถานประกอบการที่เป็นกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลือกใช้บริการ
2.2 มาตรการและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มาตรการและกฎระเบียบยังไม่จูงใจต่อการพัฒนาไปสู่การเป็นสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กำหนดกฎระเบียบในการอำนวยความสะดวกแก่สถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การมีสิทธิพิเศษในการยื่นข้อเสนอให้บริการแก่ภาครัฐ ▪ ให้การสนับสนุนด้านภาษี ราคาวัตถุุดิบหรือชิ้นส่วนอุปกรณ์ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ▪ จัดทำแผนการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้บริการสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเผยแพร่กิจกรรมของแต่ละสถานประกอบการต่อสาธารณะ ▪ จัดทำฐานข้อมูลผู้ประกอบการพร้อมทั้งมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ▪ ติดตามและประเมินผลการเลือกใช้บริการสถานประกอบการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงมาตรฐานและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและทันสมัย
2.3 เทคโนโลยีและแนวทางการปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มาตรการหรือแนวทางการป้องกันมลพิษอาจมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ในบางเทคโนโลยีไม่ทันสมัย ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดให้มีการขยายผลการประยุกต์ใช้ในสถานประกอบการให้มีจำนวนมากยิ่งขึ้น ▪ กำหนดแผนการประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ▪ ติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้

ตารางที่ 4-1 : (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	สภาพปัญหา	ข้อเสนอแนะ
2.3 (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขาดงานวิจัยสนับสนุนในด้านเทคโนโลยีในการบำบัดมลพิษ เช่น ระบบบำบัดน้ำเสีย สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก ระบบบำบัดมลพิษอากาศ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและทดลองประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบำบัดมลพิษอย่างง่ายและมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำ สำหรับสถานประกอบการขนาดกลางและเล็ก
2.4 เงินทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ศูนย์บริการขนาดเล็กมีเงินทุนไม่เพียงพอต่อการดำเนินการทางด้านสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สร้างมาตรการแรงจูงใจทางการค้า สำหรับสถานประกอบการ โดยการสนับสนุนเงินลงทุนสำหรับสถานประกอบการที่มีเป้าหมายจะพัฒนาเป็นสถานบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ▪ จัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ